

ÖVERSYNEN AV RIKSGRÄNSEN MELLAN SVERIGE OCH NORGE PÅ VÄG MOT ETT SLUTSKEDE

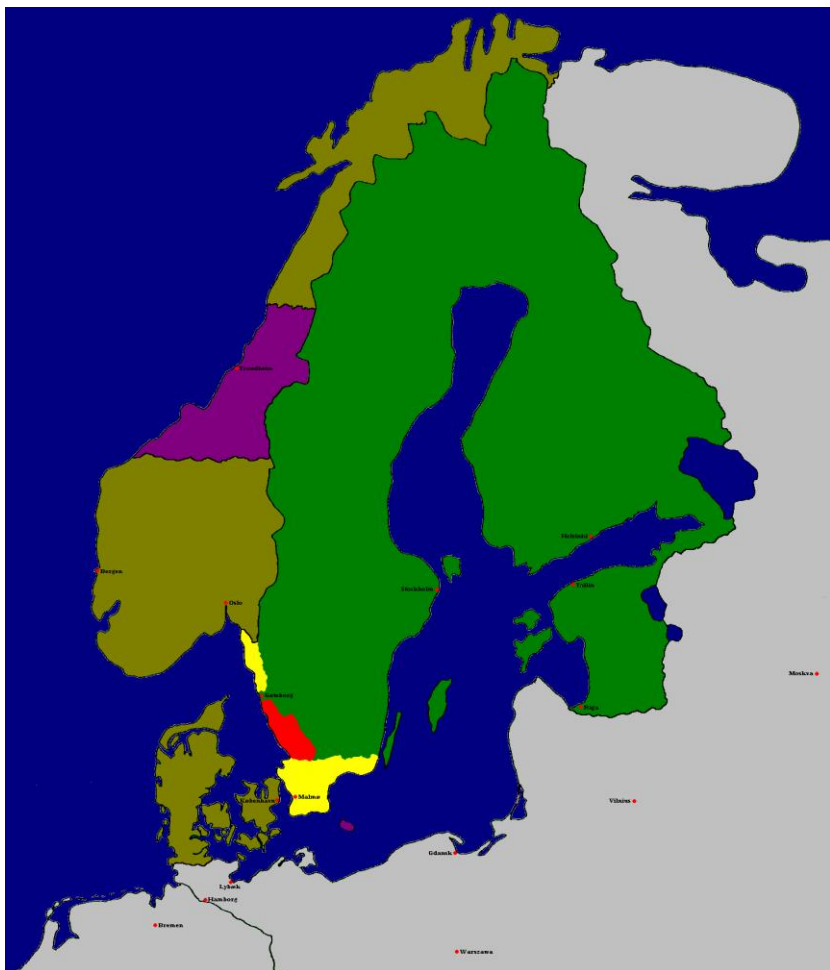
KARTDAGARNA, HELSINGBORG, 18–20 APRIL 2023

DAN NORIN (dan.norin@lm.se)

LANTMÄTERIET



I 1658: FREDEN I ROSKILDE – SVERIGES RIKSGRÄNSER



Karta: Wikipedia



I 66 I: NASSELBACKATRAKTATEN – BOHUSLÄNSGRÄNSEN



”If från Kosteröyarne emillan Tislerne ... til Steenbudahlen, becken op igenom mitt för Gillietunga; der i från til Nibbetokulle ... och i Eningedåals aa, Elgåån ... Higesöo, in i den öfvere Kornsiöön, hvarest Dalls, Bahuus och Aggershuus lähner och skillnader möthes åht.”

I 66 I: NASSELBACKATRAKTATEN – GRÄNSKARTA



*”If från Kosteröyarne emillan
Tislerne ... **til Steenbudahlen,**
becken op igenom mitt för
Gilletunga; der i från til
Nibbetokulle ... och i*



I 66 I: NASSELBACKATRAKTATEN – GRÄNSKARTA

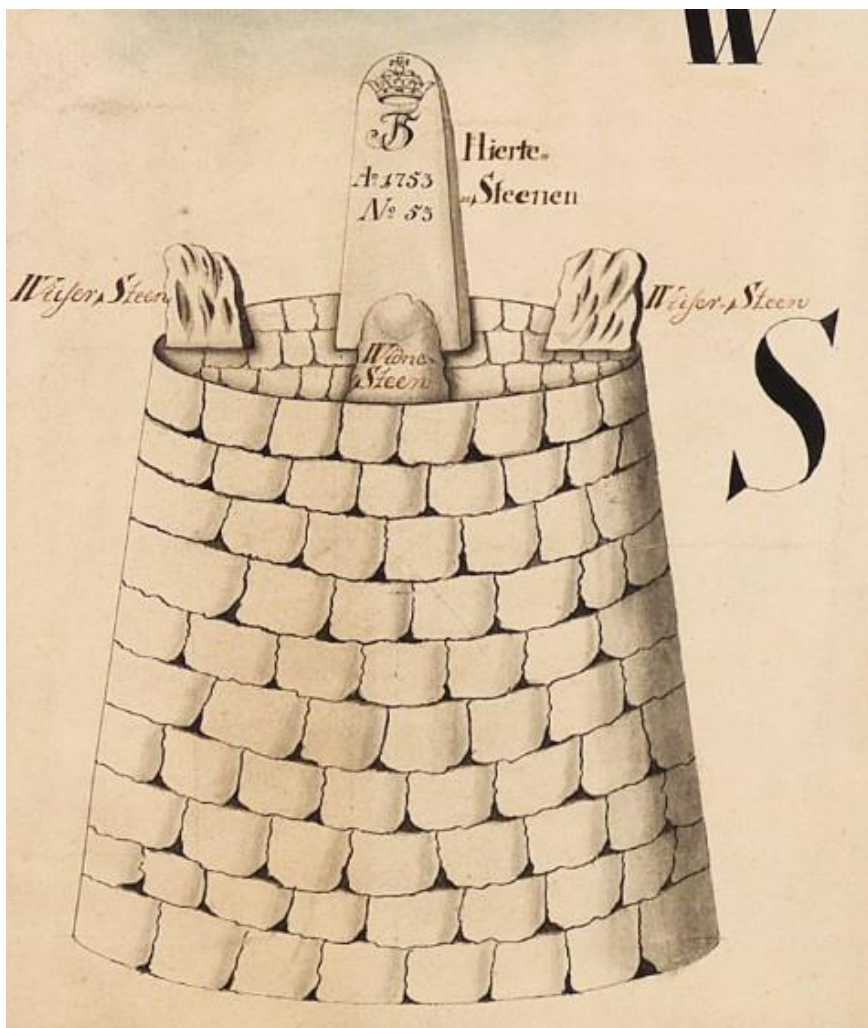


- ”If från Kosteröyarne emillan Tislerne ... til Steenbudahlen, becken op igenom mitt för Gillietunga; der i från til Nibbetokulle ... och i Eningedååls aa, Elgåån ... **Higesöö, in i den öfvere Kornsiöön, hvarest Dalls, Bahuus och Aggershuus lähner och skillnader möthes äht.**”

1700-TALET

- **1734:** Defensivallians mellan Sverige och Danmark, var i det fanns intaget att *”undersöka och afgöra stridigheter uppå alla de ställen, hwarest någon twist på Norrska gränsen wara kan”*.
- **1738–1748:** Omfattande gränsundersökning från Dalsland upp mot Ishavet med svenska och danska *”pretentionslinjer”*.
- **1751:** Strömstadstraktaten.
 - *”If från enige Riksmärke på Hisö eller Hängsö skall Linien gå väster om Rumpö mitt igenom Husösund intill den Norrske pretentionsLinien ... och ändteligen till fjället Kolmisoifvi Madda Kjetza”*.
- **1752–1766:** Gränsläggning med 293 + 56 riksrösen.

1753 OCH 1754: RIKSRÖSE 53 OCH RIKSRÖSE 67



1754: RIKSRÖSE 76



MER I STRÖMSTADSTRAKTATEN



- *”Rikslinien uthugges till 16 alnars bredd”*
- *”Hwart tjonde år skall GränseLinien hwarest skog finnes uppränsas och alle unge träd som upwuxit afhuggas: Då bör ock tillika efterses om Riksrösen äro uti sitt behörige och oskadde tillstånd”*
- *”Den som understår sig med att förändra eller alldeles utkasta något GränseRöse, skall till skräck och sky för andre illa sinnade, på det stället hwarest gerningen är gjord, uphängas.”.*

GRÄNSÖVERSYNER



- Riksgränsarbete görs huvudsakligen i samband med återkommande översyner
 - Numera 25 år mellan varje
 - Ländernas regeringar utser gränskommissioner
 - Senaste mot Norge 1984–1987
 - Pågående mot Norge 2020–2024 där Sverige ansvarar för den norra delen (norr om riksröse 185B vid Valsjöbyn)
 - Senaste mot Finland 2006
- Svensk gränskommission (vid Lantmäteriet)
 - Susanne Ås Sivborg, ordförande (gränsöverkommissarie)
 - Martin Lidberg, stf. för ordföranden (gränskommissarie)
 - Dan Norin, sekreterare och geodetisk expert
 - Per Sörbom, fastighetsinformationsexpert
 - Dessutom är Michael Munter projektledare

1752–1766: MARELIUSKARTORNA



1835: TIO RIKSRÖSEN (Rr A–Rr K) LÄNGS BOHUSLÄN



Rr A – 1929 OCH 2022



PANDEMI



1866: Rr I OCH Rr II VID IDEFJORDEN

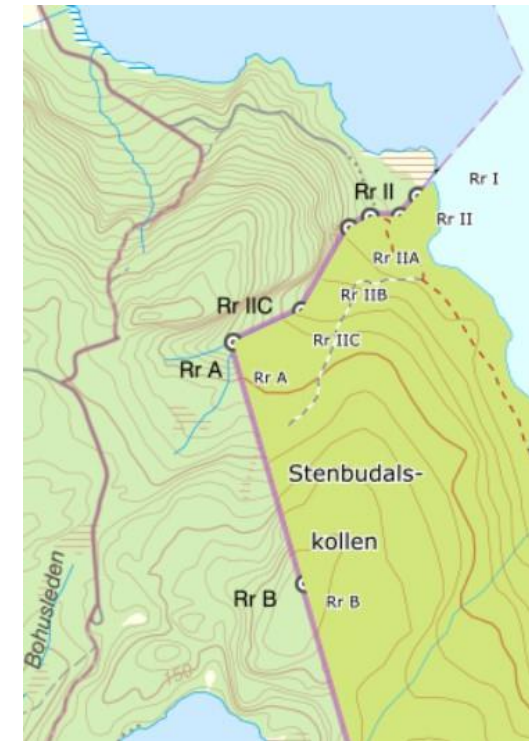


1909: Rr 4 FÅR NY HJÄRTSTEN



1929–1930, 1959–1962 OCH 1984–1987

- Hundratals nya riksrösen (t.ex. Rr 42A) uppförs så att det nu är 642
 - Varav 612 är stenrösen
- Definierar den ca 1620 km långa gränsen
 - Utom de ca 170 km som går som kroklinjer i sjöar eller i vattendrag



Rr 190 INNAN/EFTER RESTAURERING



RESTAURERING AV Rr 191



RESTAURERING AV Rr 254A



GRÄNSGATAN VÄXER IGEN – BEHÖVER RÖJAS



RÖJNINGEN FÖLJER UTSTAKAD GRÄNSLINJE (I)



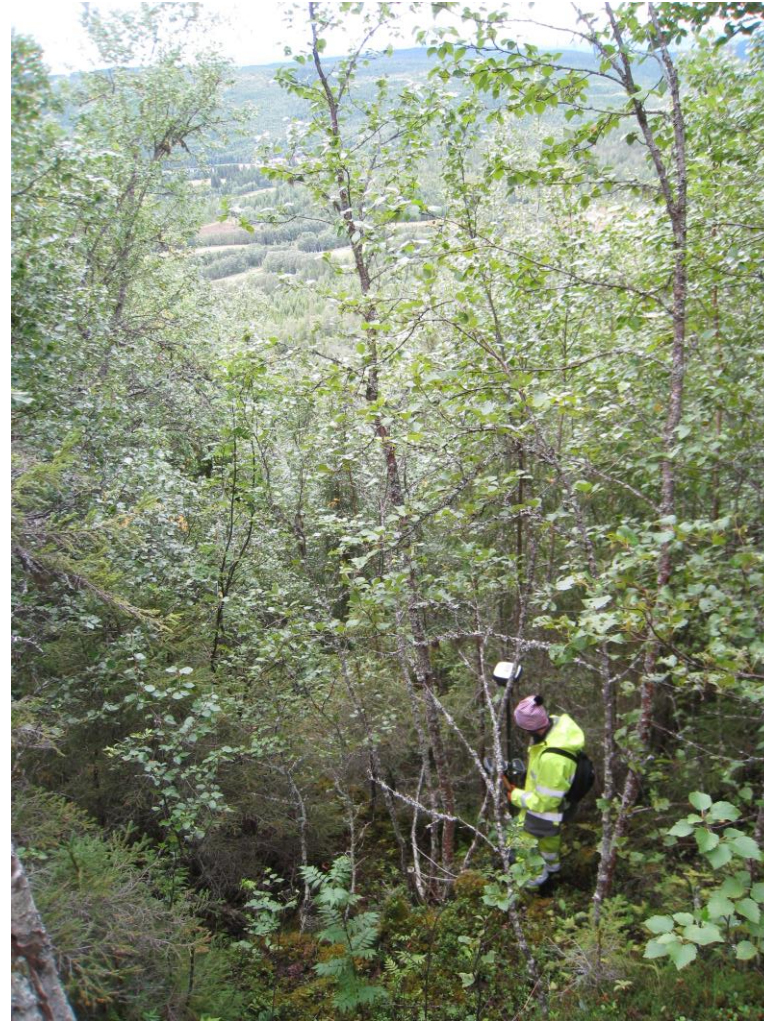
RÖJNINGEN FÖLJER UTSTAKAD GRÄNSLINJE (2)



RÖJNINGEN FÖLJER UTSTAKAD GRÄNSLINJE (3)



GALILEO UNDERLÄTTAR UTSTAKNINGEN



LÄGESBESTÄMNING AV RIKSRÖSEN



GRÄNSSKYLTAR: FÖRE 1959 (BILD VID Rr 124A)



GRÄNSSKYLTAR: 1959–1962



- Gränskommissionerna tar fram en officiell skyltplatta (kallas Typ B) för gränsskyltar (se bild)
 - 86 gränsskyltar sätts upp, huvudsakligen vid enskilda vägar och vandringsleder

GRÄNSSKYLTAR: 1984–1987



- Skyltplatta Typ B inskränks till att användas bara vid enskilda vägar och vandringsleder och får ett lite förändrat utseende
- En ny officiell skyltplatta (Typ D) vid allmänna vägar
 - Utgår 2020–2024, ny skyltning



GRÄNSSKYLTSARBETEN



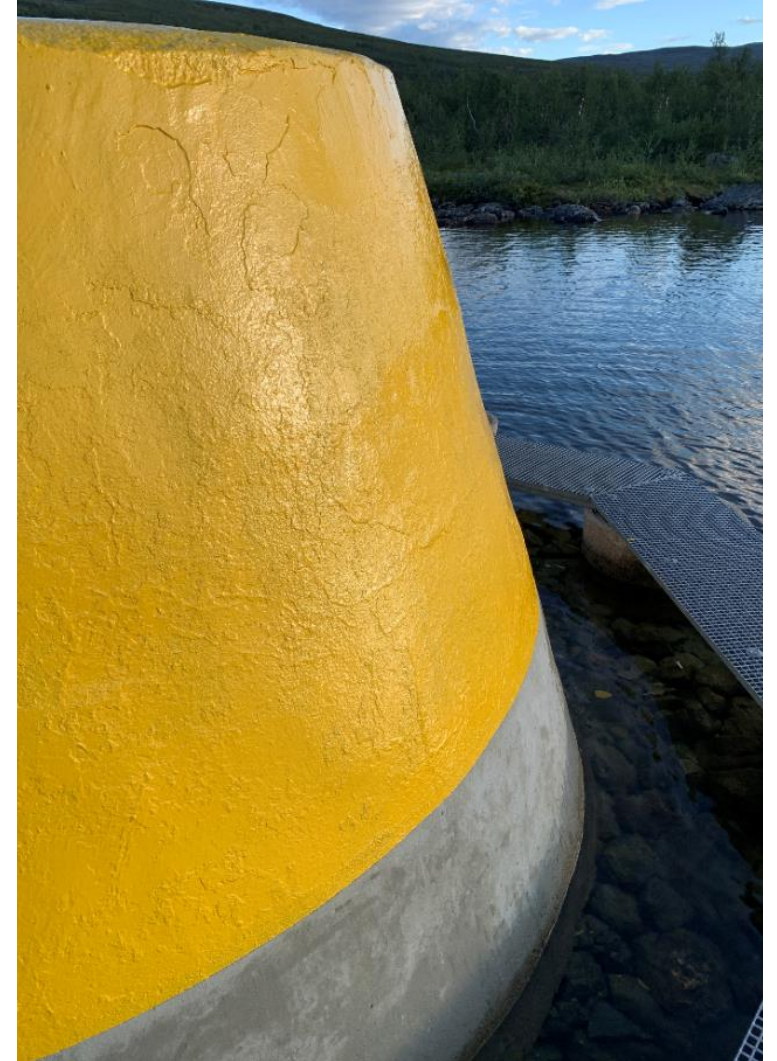
RIKSGRÄNSEN FÖLJER BÄCKEN



HELIKOPTERTRANSPORT



RESTAURERING AV TRERIKSRÖSET 2022

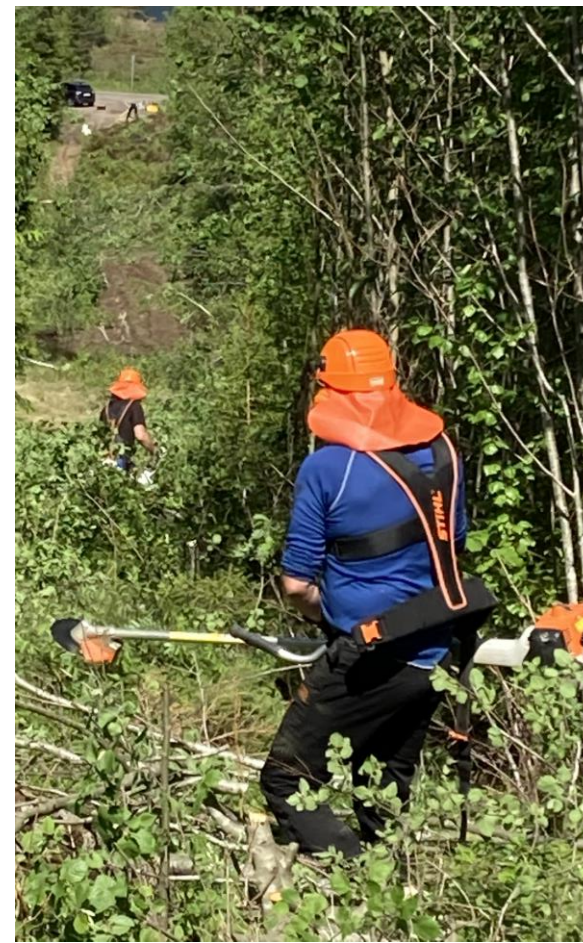
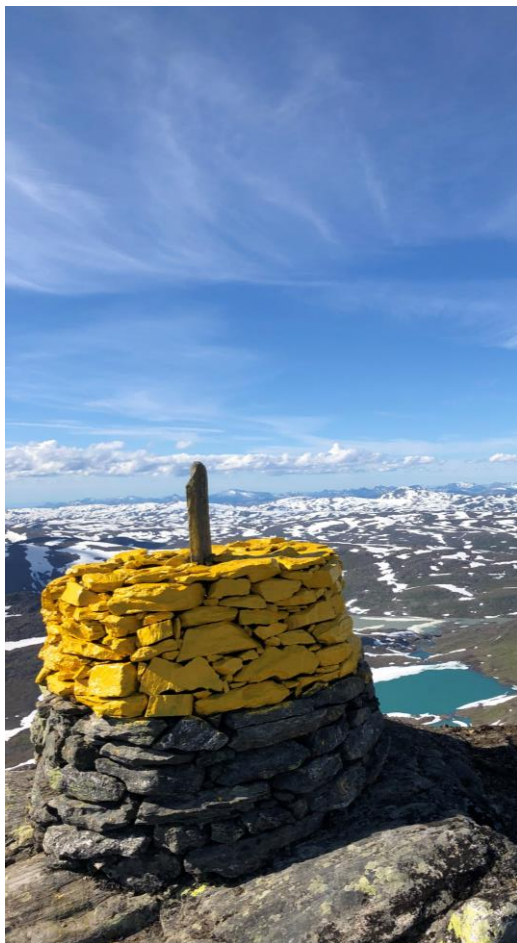


KNAPPT 20 NYA HJÄRTSTENAR

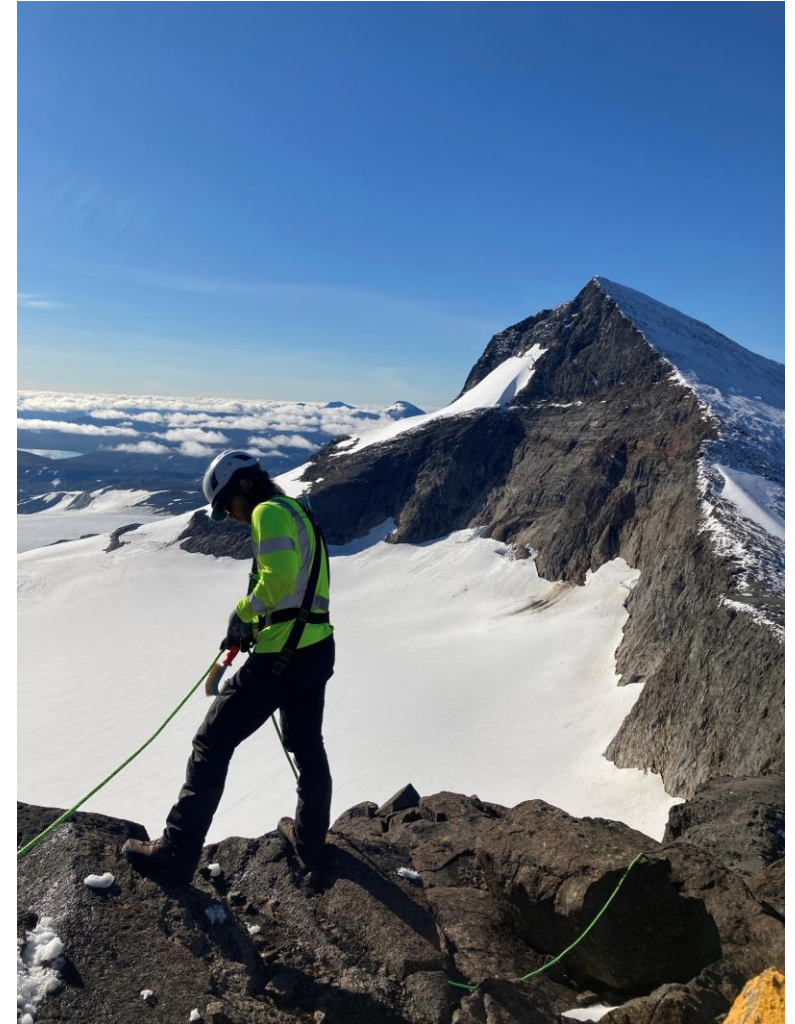


- Ca 600 ton sten staplad
- Knappt 2000 l färg
- Ca 2000 stakkäppar
- 48 fältresor (4 personer)
- Ca 30 personer inblandade

HITTILLS 92 % AV RIKSRÖSEN OCH 78 % AV GRÄNS- SKYLTLAR KLARA OCH 47 % AV GRÄNSGATAN RÖJD



SLUTORD



TACK! VI FINNS PÅ...

WEBBPLATS	www.lantmateriet.se
LINKEDIN	www.linkedin.com/company/lantmateriet
FACEBOOK	www.facebook.com/lantmateriet
INSTAGRAM	www.instagram.com/lantmateriet
KONTAKT	kundcenter@lm.se
TELEFON	0771-63 63 63